

Bljesak sukoba tzv. kokošarske mafije s tzv. zločinačkom organizacijom, u j...
"Republika", obasjao je i nekoliko novinarskih karijera, pozadinskih i onih...
Pilaša, nekoć izvanredno uspješnoga glavnog urednika "Starta", svakako m...

Zašto je Pukanić izgubio povjerenje Plešu Pilaša i odbio da ga postavi za urednika "Republike" ili "Nacionala"

Stvari idu prilično trajlavo! Izgledalo je da će sukob kokošarske mafije sa zločinačkom organizacijom poprimiti dramsku formu filma "Tsubaki Sanjuro", u kojem pohabani ronin, samuraj bez gospodara (Toshiro Mifune), sam napadne mnoštvo najamnika predvođenih namrštenim plaćeničkim zapovjednikom (Tatsuya Nakadai). Razvijte se briljantna mačevalačka predstava, koja završava s pokoljem. Dakle, umjesto te elegantne, moralno poticajne, dramske forme, sve je ispalo više nalik na sumo-šampionat: najdeblji Havajac ubitačnom je mješinom dva-tri puta dunuo svoje iskežene patuljaste protivnike, i dok si obredno prosuo malo rižina brašna po hasuri, već je sve bilo gotovo... Ili se tako čini.

"Republika" se prodaje oko dvadeset tisuća primjeraka dnevno, a koncept "policijske gazete", tabloida koji priprema i onda prati djelovanje pravosuđa, kompromitiran je u političkoj javnosti.

Kabinetski jakobinci, koji su cijelu stvar zakuhali, sad su se od toga distancirali. Sudska operativa sačekat će zatvaranje "Republike".

Ekstremistička ljevica nije stvorila medijsko uporište u nacionalnim razmjerima. To će uopće teško ići, jer "Novi list" ima partikulame komercijalne i regionalne interese u gradu u kojem je očajna ostvarena ekonomska dominacija partijskih lojalista, kao što su HDZ i Kutle, svojedobno, bili postigli u Splitu. "Feral" se, pak, usprkos novčanoj i nakladnoj krizi, drži apartno, kao aristokrat među oporbenjacima, uz zahtjev za izdvojenim, povišenim položajem, koji u tom miljeu komitetskog korporativizma djeluje odbojno.

"Nacional" dere planski. Ali, kako je "Republika" podbacila, pa su pritom ugrožene i kompromitirane kreditne linije koje iz Barčevih tvrtki iz Vaduza vode do sumnjive klagenfurtske Hypobanke - što prijeti da se pretvori u financijski skandal međunarodnih razmjera - očito je da će najdinamičniji medijski pogon pasti i tako znatno otežati provedbu te političku eksploataciju termidorske koncepcije čiste medijskih kulaka i ostalih kapitalističkih

zlikovaca, koji nisu navrijeme skrili svoje offshore iza samoupravljačko-malodioničarske fasade.

Knjiga snimanja

Uostalom, medijski je puč bio preuranjen: nisu se dosjetili zauzeti Zimski dvorac Hrvatske televizije. Kao da su zaboravili sve one pouke revolucionarne taktike koje smo biflali iz "18. Brumairea Louisa Bonaparte" i njihovih filmova o Oktobru. Sad bih po sjećanju mogao sastaviti uputu za izvođenje državnog udara ili knjigu snimanja za pudovkinovski crno-bijeli vefilm o preuzimanju Prislavlja.

► Pleše je prije izlaska Republike došao u Vjesnik i raspitivao se za prelazak, pogođen Pukijevom podjelom funkcija

► Iako ruiniran Pukijevim izrabljivanjem, Pleše je i sada sposoban urednik kojeg je život odnio u pogrešnom smjeru

Općepolitički okvir sad više nema izravnog utjecaja na razvoj medijske bitke. "Republika" tone sve dublje. S palube razarača HMS Dreadnought ispaljuju se sve nove i nove dubinske bombe: njihove eksplozije muklo odjekuju u dubini, gdje na zapovjednom mostu gusarske podmornice kapetan Von Puki nervozno grize usne. Okrenuo je kapu naopako da može zirnuti u periskop, ali nikako da uhvati priliku i lansira torpedo. Dotle je među posadom zamalo izbila pobuna...

Zagreb je malen, a novinarske su redakcije povezane. Tu malo koja tajna ostane sačuvana: sve se, manje-više, zna i prepričava. Svi pomalo suosjećaju s novinarima "Vjesnika", koji su, zaludeni bezrezervnom podrškom njihove kuće, prišli novom, neizvjesnom, projektu i izdavačem "Republike" potpisali ugovor, a nisu proučili sitno pismo na dnu stranice. Nevolja se uvijek skriva u *non-pareil*! Nisu ni shvatili da su angažirani na tri mjeseca, bez ikakvih garancija.

"Vjesnik" će dobiti subvencije, jer bi ga Vlada najradije, kao černobilsku

elektranu, zatvorila u cementni lijes, da izbjegne kontaminaciju medijskog prostora, što zahvaća nacionalnu distribuciju novina "Tisak" i sve velike izdavače. Ali, novinari koje su kod Pukija olesili - zar i ja ne znam ponešto o tome? - otrpjet će sve na svojoj goljoj koži. No u potpalublju ionako permanentno vlada nezadovoljstvo, ali u ovoj prilici zamalo je došlo do sukoba na časničkoj palubi.

Mladen Pleše - za bliske i upućene Pilaš, po pseudonimu kojim se potpisivao u "Startu" na novinarskim počecima - došao je prije pokretanja "Republike" k ljudima iz velikih novina i

gubio, jer je previše osupnut njihovom vlašću nad čovjekovom sudbinom.

U njemu, nažalost, nije bilo otpornosti, prkosa, s kojim je moja pokojna none svoje tridesetogodišnje nemirne s komunizmom iskazivala rječnikom: "Krepat ću ja, ma će krepat i oni!"

Da u Hrvatskoj, kao novinar, mogu dobiti plemstvo, te bih riječi istakao kao osvetničku devizu nezavisnog novinstva: *Pereo, sed peribis!*

Pilaš se, potkraj lanijske godine, bio silno latio projekta rušenja prethodnog režima: letio je naokolo kao osica, zabadao se u najdeblje gluteuse vlastodržaca i državotvoraca, te, opijen uzbudljivim ozračjem, kao cvrčak koji se ne da ušutkati, točio svoj teški ditiramb, samo što, u njegovu slučaju, to nije bila nikakva pohvalnica nego malo produžena lirska forma na šest, sedam, osam ili deset kartica neumornog nagvaždanja u hušakačkom političkom tekstu.

Brzopletost i neznaštvo

Kad je režim pao pa uspostavljen novi, koalicijski, a i sve političke funkcije u javnim medijima razdijeljene stranačkim kamarilama, privrženicima vodstva i političkim neutralcima, osjetio se prevarenim, pogotovu jer je "Nacional", kao bilten oporbe, ostao mali list umjesto da postane organ novog poretka, pa su i prinadležnosti novinara i urednika ostale u prijašnjim okvirima iz razdoblja gerilskog djelovanja.

Ako je kakva lova i pala, s bilo koje strane, do njega, sigurno, nije doprla.

Povjеровao je da će se stvar malo ispraviti kad je pokretana "Republika". Time je izdavač "Nacionala" dobio priliku da uspostavi ozbiljan novinski konglomerat, uz podršku tiskare i distribucije, koje su u državnom vlasništvu.

Da je tako ispalo, mogla se napraviti nova, velika, državna, tvrtka, sljednik kuće "Vjesnik", s ugodnom polujavnom poluprivatnom vlasničkom strukturom, po uzoru na riječko brodogradilište "Viktor Lenac".

No, Puki je sve upropastio brzopletošću, neznaštvom i ponašanjem sitnog iznudaivača, koji se odijeva kao Tupac Shakur i nosi kapu "Kangol" naopako...

Mladen Pleše Pilaš

jem su središtu od početka Ivo Pukanić i njegov dnevni list prve linije bojišnice, među kojima je profesionalni put Mladena Pleše du najzanimljivijima u novijoj povijesti hrvatskoga novinarstva...

u Mladena i glavnog

?

Prvo, on nije posve dobro razumio što se traži. Drugo, ponio se nespretno i sve ugrozio drskim samoreklamerkim ispadima.

Da je cijelu stvar vodio diskretni Pilaš, koji se snalazi u komitetima i zna da je samozatajnost tu najcjenjenija vrlina - jer čak i Bandić i Tomac stradaju zbog svojih demagoških parada - moglo je sve ispasti drukčije...

No, Puki, koji je, zapravo, produkt tudmanovske ere - kad je bilo posve prirodno da neki razmetljivi nikogović odjednom iskrasne kao nacionalni politički faktor prvoga reda - Pilašu dokraj ne vjeruje, nije s njime baš srođen. Jer, k vragu, iako su dugo u istoj branši, na istom treku i u istom dreku, zapravo potječu svaki iz svoga vica.

Puki je radije iz "Vjesnika" za zamjenika u "Republiku" uzeo jednog nižeg urednika, koji je trebao osoviti profesionalni novinarski pogon, nego Pilaša, koji je ostao na česti, kao lutajući politički reporter. To je njegova ultimativna tragedija.

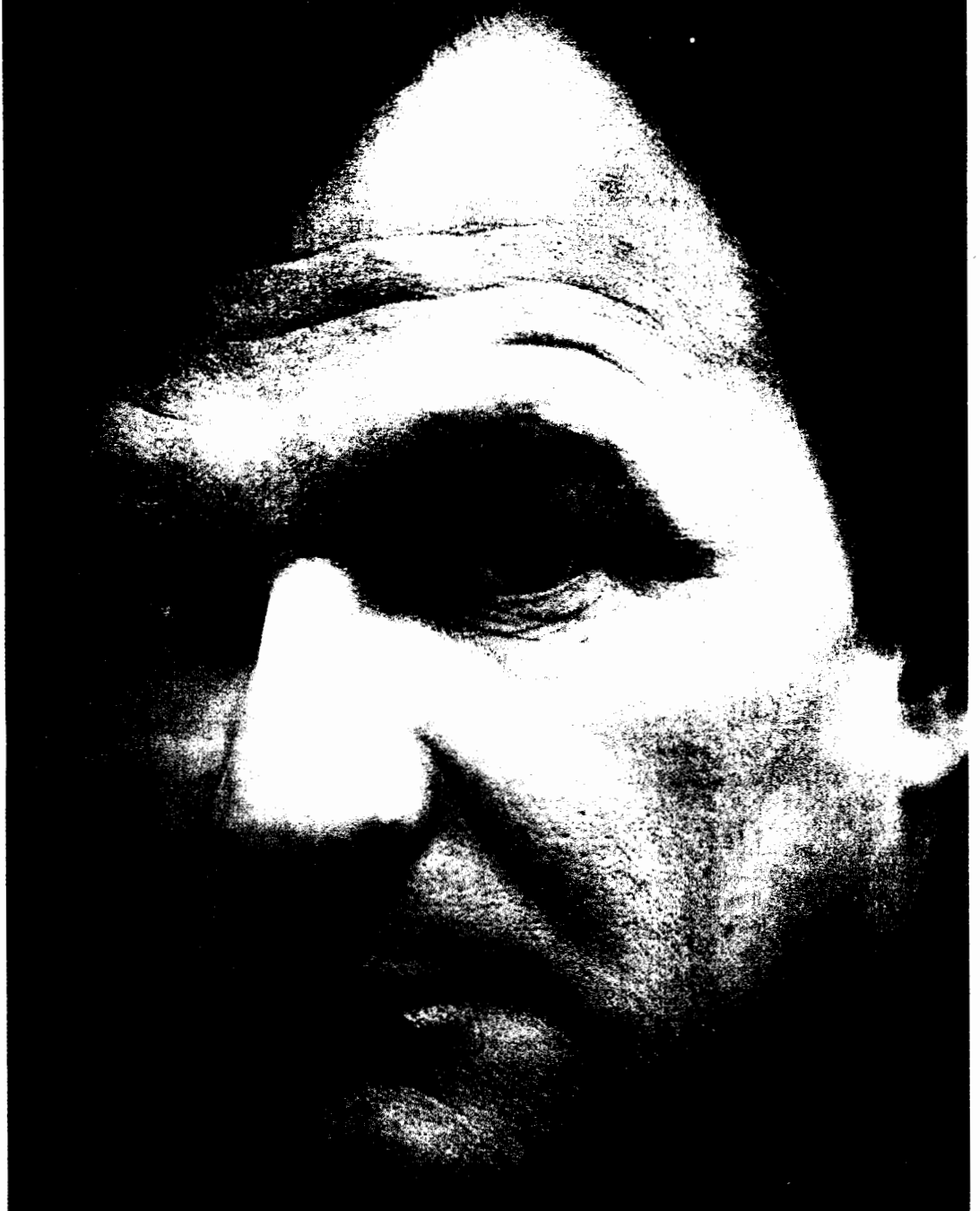
Iz "Nacionala" više nema kamo, a ondje su ga prepisali dojučerašnji prepisivači vijesti s "Hinina" agencijskog *rickera*. Sad bi sve trebao poslati davavola i vratiti se čistoj estradi te nerazvodnjenom žurnalizmu...

Škola erotike

Dok sam šefovao u "Nacionalu", govorio sam: "Pilaš, ti se moraš skinuti s politike: ti si veliki novinar!" Kao da je bio u to povjerovao, s golemim se guštom bacio na ono što ga zbilja pali, na mačke i sport, a obnovio je i stare veze, digao sistem i poletio u svemir, kao "Milenijski sokol".

Priča o Janjici Kostelić Plešino je novinarsko otkriće, načinjeno još prije pet godina. Stalno je pribavljao izvanstan štof iz Rima, gdje sjedi njegov najstariji pajtos, Čedo Komljenović. Ali, kad je trebalo potegnuti neke doktore oko Tudmanove i Šuškovne bolesti, također je bio najbolje povezan, jer je njegova ekipa izvrsno raspoređena - što potječe još iz doba kad je pjevao sa zborom i s njim obišao pola svijeta.

Najpropulzivniji dečki njegove generacije tu su se inicirali, ali, naravno, bilo je i trukćijih društvenih veza...

OSUPNUT Pleše nikad nije imao hrabrosti da se oda žurnalizmu, nego je uvijek petljao s politikom i sferama moći u kojima se gubio, jer je osupnut njihovom vlašću nad čovjekovom sudbinom

Pilašev je otac bio nizi činovnik Državne sigurnosti - vulgo: *udbaš* - podrijetlom iz okolice Delnice, iz zaseoka Kupjaka, odmah uza staru Jadransku cestu, koji je sad zaobišla zimska magistrala.

Narodni karakterni tip toga kraja možda se nije posve navukao na Pilašev lik - nitu pije do izbezumljenosti niti je onako čudački povučen kao mnogi Goranci, predalpski Hrvati, nerijetko obilježeni pekunijarnim porivima, manje prema škrtarenju, a više prema stjecanju, no sve zaodjeveno u formu krajnje ljubaznosti i bolećive topline u međuljudskim komunikacijama. Oni te kao ništa izrade,

Ali, cijela ova slika nema nikakve veze sa samim Pilašem. On je suzdržan, čvrst, energičan ispod površine, ali nimalo osoran, hrabar, autoritaran ili postojan.

Od djetinjstva se bavio sportom, fiskulturom, bio je juniorski prvak, ali nije opstao, jer je, kako reče njegov trener, "Večernjakov" karikaturist Zvonko Gavranović, bio "zec". Pao je sa sprave, slomio meniskus i ruku, i u klubu se prebacio na rukomet, a zatim se - gdje će! - uključio u pjevački zbor.

Pilaševa je familija iz grada. Stanovali su u samom centru, u Preradovićevoj, a, osim tate, u SDB-u se poslije zaposlio i brat. Kad se Pilaš oženio nastavnicom

ruskoga, koja nikako nije mogla naći namještenje u školi, i nju je gurnuo na Zrinjevac 7. Kružila je sala da samo mama ne radi za Udbu nego za udbaše, jer im kuha i sprema...

Pilaš se upisao na pravo, dao godinu, a onda se, ljeti 1969., zaposlo u redakciji "Start", i to kao dostavljač. Poslije su u beogradskim novinama objavili s njim intervju koji je, s aluzijom na taj početak, naslovljen: "Dečko koji je nosio kafu".

"Start" je pokrenut u siječnju iste godine, kao autorevija s *pin-up* duplericom. U prvom je broju objavljena fotografija Daliborke Stojić, pjevačice i starlete, kako izlazi iz kištre. ►►

lik & djelo Mladen Pleše

▶ samo u kaputu, pa joj se vide gole noge, otkrivene sve do mračnog predmeta žudnje, a kroz kragnu nezadrživo probija senzacionalno poprsje.

"Vjesnik" je baš bio nabavio najmoderniju talijansku bakrotisnu rotaciju, pa je to izgledalo fenomenalno, osobito "dečku koji je nosio kafu", zaradivao lovu i pobjegao od policijske paske u rodnom domu.

Nakon sedam mjeseci primili su ga u stalni radni odnos, i to kao reportera - nije to bilo osobito literarno zahtjevno, jer bi mu najčešće zadatak bio da pomaže glavnom redakcijskom specijalistu za golotinju, uskoro svom vjenčanom kumu, Vladi Duiću (koji sad u Njemačkoj ima fotografsku agenciju), kad, primjerice, slikaju gole blizanke na magarcu. Dok one hodaju bose po svježe ofarbanom papirnatoj pozadini, Pilaš ode za njima s kanticom boje i prekriva otiske, a zatim, vraćajući se, i svoje, kao Winnetou kad uklanja tragove.

Nadalje, dok bi Vlado slikao, Pilaš bi za ular, izvan kadra, držao magare. Onda nije postojao Photoshop, kojim se sve kolor-fotografije kompjuterski preuđesavaju i dotjeruju, nego je sve moralo u stvarnosti izgledati cakum-pakum. Jedino je u bakromontaži postojao visokospecijalizirani ekspert imenom Micek, zadužen da retušira picek, jer se u to doba, negdje oko 1. kongresa samoupravljača (Sarajevo, 1970.), nije moglo tolerirati da pojedine dlake u Venerini grmu budu razabirljive. Jedva se tolerirao umekšani, sfumato-oblacak, kao da je muf načinjen od paperja.

Is tim provizom, tiskovina je išla po dvjestu tisuća dvotjedno. Jer, artisti i modeli priskrblivali su jedinstven efekt koji su "Startove" fotke do dana današnjeg očuvale, tzv. *cheesecake*-kvalitetu ranih *pin-upova* iz pedesetih i šezdesetih, kroz koje provijava strahovita požuda i osjećaj da se zakoračilo na teren ilitičnog, zabranjenoga.

Kad bi Duić opalio fotke, Pleše bi na brzaka složio dvije-tri kartice koještarija koje bi potpisali s B. Pilaš.

On i Duić krstarili su po cijeloj zemlji, opskrbljeni neograničenim dnevnicima, intervjuirali izumitelje, ekscentrike, kao iz "Žive istine", slikovite pevaljke poput čuvene Mice Trofitaljke, koju je "Start" otkrio nacija što uopće nije bila svjesna da ispod površine javne, službene, kulturne politike postoji estradno podzemlje koje odgovara istinskim aspiracijama naroda.

Snimali su prve bildere, koji su u socijalizmu djelovali začudno, kao danas transseksualci... I, nadasve, mačke, mačke, mačke... Olivera Vučo, Neda Arnerić, Beba Lončar, Neda

Ukraden, nubilne i besramno sisate, s raskošnim dupetima, koja se pri kraju leđa dižu kao Bloudekova skakaonica u Planici...

Nekoliko godina proveo je Pilaš u tom blaženstvu iz Millerove "Rakove obratnice". Ali, onda je svršilo razdoblje "popuštanja" i počele "olovne godine", kad su se svi morali uozbiljiti. Za urednika "Starta" došao je Sead Saračević, istjeran iz ozbiljnih novina VUS-a, zbog neopreza 1971. Kako je Sead bio ambiciozan urednik, iako po interesu za mačke uopće nije zaostajao za Pilašem, nego je samo pripadao rezerviranoj, sibirskoj, generaciji, pokazao se kao idealno kadrovsko rješenje, za "Start" i za samoga Pilaša.

Veliki uspon

Jer, "Start" je počeo donositi intelektualne članke Vere Horvat Pintarić i Petra Selema, ali "duplerice" su ostale nedirnuti, dok je Sead gurnuo Pilaša kao mladog i nekompromitiranog na mjesto partijskog sekretara kuće "Vjesnik".

Bilo je to razdoblje promocije mladih kadrova što su ih stari boljševički naftalinci, koji su opet došli na vlast 1971., izvlačili iz zadnjih partijskih redova. Tada je i Račan osvanuo u Politbiuro, a Gradimir Agbaba, Pilašev suzboraš iz "Zajca", u Dnevniku. Bili su ljubimci Partije, a njeni vremenski čelnici promatrali su ih kao vlastiti blef.

Poslije partijske funkcije, Pilaš je glatko naslijedio Seada na mjestu glavnog urednika "Starta". Pomagao mu je Maroje Mihovilić, koji je proizvodio kilometre bjelosvjetskih kompilacija, "zanimljivosti" i feljtona. Onda sam se i ja pojavio, kao prednjak poletovske generacije, sa *softwareom* za osamdesete, koji je poprilično obnovio uspjeh "Starta".

Pilaš je znao jako dobro usklađivati razne ljude i usmjerenja u svom uredničkom kolegiju, koji je bio tolerantan prema inicijativama. Nas poletovske Pilaš je balansirao s mladim komunističkim liberalima: Jelenom Lovrić i Slavenom Leticom, pa je "Start" pomalo stekao "angažiranu" političku poziciju u smislu opreznog, više slovenskog no hrvatskog, reformizma...

Za to vrijeme, Pilaš se statusno izgradio u socijalističkog japija: dobio je *duplex* na Jarunu, pa ga opremio Murtićevim slikama, Džamonjinim skulpturama i "Meblovim" metalnim namještajem. On i žena imali su dva mala auta i dva mala sina. Tatina bajta u Kupjaku služila je kao

vikendica...

Kad sam Slobodana Šijana, čuvenog srpskog režisera i mog prijatelja, doveo k Pilašu, on je pao na dupe: "Pa, mi se poznamo, čoveče", rekao mi je kasnije, "zajedno smo letovali u Valbandonu... Neverovatno, kakva promena!"

Šikijev otac bio je policijski general, pa su kao klinci istog godišta (rođeni 1946.) ljetovali ondje u odmaralištu MUP-a. Pilaš je, prisjetio se Šiki, bio totalno neobuzdan, divljak, a sad mu se učinio potisnutim, rezerviranim, pristojnim, odsutnim. Kamo se preusmjerila njegova energija?

Nešto je od nje trošio na tajnoj fronti...

Najveći Pilašev prijatelj iz razdoblja teške brijačine bio je karlovački fotograf Čedo Komljenović, koji je malo petljao po Zagrebu, a onda otišao u Italiju.

Upoznao Boba Guccionea i postao njegov "rezident", zastupnik "Penthousea" za Balkan.

Čedo je unajmio dvorac kraj Milana, postavio ondje veliki studio i počeo operaciju izvoza manekenki i modela na Zapad.

U to se, kao zagranična ekspozitura, ubrzo uključio "Start". "Start" je objavljivao Čedine fotke, a Pilaš o njemu pisao kao o velikom impresariju, koji se druži sa svim superzvjezdama, što je bilo točno, a onda su se razne jugoslavenske misice preko Čede i "Starta" replasirale na europsko tržište.

Bernarda Marovt

Prva u toj blistavoj nisci bila je Dijana Bećirević, rasna sarajevska ljepotica, koja nam je jednog dana banula u redakciju, providena nekom od titula "miss", koje su se onda sbvaćale dosta ozbiljno...

Nevideno građena, umjetno plava, odjenula se u razuzdanu haljinu punu raspora i napusta, čega se ne sjećam detaljno, samo znam da je imala čizme, a nije nosila gaćice.

Odmah smo je fotografski procesuirali, a Pilaš zatim ukrcao u svoj *Renault 4* i poveo u Milano, k Čedi.

Poslije smo povremeno tiskali izvješća o njenim uspjesima - ne znam u čemu su se sastojali, ali je očito živjela na visokoj nozi, grdno se obogatila, zatim prešla na katoličku vjeru, upozнала papu i surađivala na vatikanskoj televiziji. Neko je vrijeme uz Bebu Lončar bila najvažnija jugostarleta u Rimu. No, kao ni Mersiha Čolaković, za razliku od Bebe Lončar, nije se udala... Tu prvu operaciju nisam uočio, ali je sljedeća privukla moju pažnju.

Jednog dana u redakciju se pojavila Bernarda Marovt, rasna Slovenka, u pratnji svoga dečka i menedžera (kojemu sam zaboravio ime, ali znam da se proćuo kao autor reklame "Svaka ima svoj faktor", koja prikazuje pet zamamnih ženskih stražnjica).

Bernarda je ispala iz "republičkog predfinala" za Miss Jugoslavije, na koji se prijavila u Hrvatskoj, jer nije pristala obaviti formalnosti s organizatorima - pa smo mi oko toga u "Startu" nadigli dževu i pretvorili je u favoritkinju koja je zaista postala Miss Yu 1981. u Banjoj

Luci, kamo smo je pratili fotograf Ivan Posavec, s kojim je bilo nemoguće bilo što raditi u blizini misica, i ja.

U Zagrebu je već čekao Čedo. On ju je odmah poslicao golu, pa smo

nekoliko tih smtonijih slika objavili u "Startu", uoči finala u Londonu.

Tamo su pak dočuli da postoje njeni aktovi, što su, jer je bila favoritkinja, tabloidi razvalili na naslovne stranice, pa je diskvalificirana...

Odmah smo ih opskrblili velikim brojem njenih slika s golim sisama, koje sam ja mukotrpno odaslijao s "Vjesnikova" primitivnog telefoto-aparata u prizemlje,

te osjećao uzbuđenje kao da sudjelujem u velikoj novinsko-senzacionalističkoj operaciji, iako je sve, naravno, bilo, radi promocije, ugovoreno u trijanglu Pilaš-Čedo-dečko/menedžer. Ja sam to samo servisirao, jedini više zainteresiran za novinski materijal nego za tu doista fantastičnu ženu s beskonačno dugim nogama, i podjednako dubokim dekolteom prirodno tamnog, baršunastog, tena, smeđe kose, "kao s reklame", i očima zelenim poput triglavskih jezera. Vau!

Spakirao je u Pilašev "reno četvorku" i otpremio u Milano, gdje je gotovo dvadeset godina nizala manekenske uspjehe, brzo otkantala dečka-menedžera i fabulozno se obogatila, potpuno izvan proporcije modelskih honorara. Prošlog tjedna Pilaš ju je opet intervjuirao za "Nacional": on redovito hrvatskoj javnosti podastire izvješća o njezinim postignućima. Ijavio je kako je upravo u Rimu kupila kuću s parkom i vlastitom šunom...

Sad sam već bio pomalo shvatio igru što je nalikovala na pothvate čuvenoga Kopiniča, kodnog naziva "Vozduh", koji je, kao rezident GPU, preko Zagreba na Zapad prebacio, navodno, dvije tisuće sovjetskih obavještajaca.

Političko poskliznuće

Sljedeća "krtica" koja je u rimsko visoko društvo ubačena preko mreže Pilaš-Čedo bila je, ujedno, najzanimljivija i najuspješnija.

Slavica Radić došla je u redakciju kao osamnaestogodišnjakinja, visoka, savršeno građena Riječanka, koja je, osim neke titule "miss", imala iza sebe burnu prošlost i ispunjen policijski karton - s dečkom je sudjelovala, navodno, u krađi bunde u Austriji te malo odležala u zatvoru. Nije tako spektakularno izgledala kao Bernice, ali je bila najzgodnija, najbolja mačka, zafrkantičica, živa vatra.

Hop u "četvorku", hop u Milano i - da puno ne dužimo pričue - sad je naj-bogatija žena na svijetu, jer se udala za Bernija Ecclestonea, za glavu manjeg vlasnika "Formule 1", koji joj je prepisao svoju kompaniju vrijednu oko milijardu funti. Izrodila mu je djecu, sretno žive u Londonu.

Beogradski je intervju s Pilašem već u naslovu aludirao na njegov početak: "Dečko koji je nosio kafu"

Pilaš je u "Startu" izdržao kao glavni urednik sedam godina. Zbog mačaka nije nikad upao u neprilike, ali zbog politike jest - baš u onoj stvari kojom je mislio "izbalansirati" frivolnost malo-gradansko-buržoaskog magazina, koji nisu podnosili borci, partijski fosili i Goran Babić.

Zbog teksta Jelene Lovrić u kojem se aludiralo da je s propalim projektom obrovačke tvornice aluminijski bio povezan Jakov Blažević, Pilaša su priveli istražnom sucu, i on se zatim naglo "deliberalizirao", zaigrao striktno bunker te likvidirao sve reformističke i libertinske sadržaje, pa se ubvatio promocije kompjuterske revolucije, objavljivao putopise i intervjue s političkim gnjavatorima i nijskim konjima poput Hamdije Pozderca.

Zatim se prebacio "na višu dužnost", postavši 1987. urednik unutrašnje politike u "Vjesniku", što je, u ono doba ortodoksije, bio konačni trijumf njegove "uozbiljene", "potiskujuće" ličnosti nad zaigranim idom vodiča "Startova" magarca, kojega su zajašile gole blizanke...

Tri godine, do prevrata u "Vjesniku", proveo je u plitkoj močvari hrvatske postmiševićevske predtudmanovske politike nervozne šutnje i glasnog negovora. Vodila se poziciona bitka između boljševičke šuvarovske linije "kulturne revolucije" i špiljakovskog opreznog kvalunkvizma s ljudskim licem, koji bi tu starinu, o kojoj je ispričano milijun viceva, možda pretvorio u hrvatskog Den Xia Pinga da je komunistički u Europi potrajao još pedesetak godina.

Pilaš je bio mladošpiljkovac, znači družićevac. Podupirao je Ivu Družića, koji se za "Start", u neobjavljenjnoj predizbornoj kampanji za šefa hrvatske partije, slikao ispred kućnog kamina... To ga nije učinilo popularnim među okorjelim komunjarima na Baniji i na dru-

U projektu "Republika", koji je prošao, praktički, mimo njega, Pilaš se dokraja ispucao, jer je sad nastupio kao nevažan akter u otvaranju fronte.

gim takvim mjestima, pa je izgubio, a Pilaš malo kliznuo: položajčić u "Vjesniku" bilo je sve što je mogao dobiti...

Sljedeći je eksport u Italiju sad išao preko "Studiju".

U "Studiju" sam ja sjedio, a Puki, Pilašev prijatelj, naveo me kako da napišem člančić o njegovoj stičenici Riti Ružić, jako zgodnoj mački i nekakvoj "miss", koju je boktepitaj gdje pokupio...

Slikao ju je na mojem radnom stolu u "Studiju", a zatim je opet išlo sve po starom - priskočio je Pilaš, hop u četvorku, hop k Čedi i - da ne duljimo - sad je Rita ex-Ružić ex-Cecci Gori najbogatija žena Italije, jer je prilikom razvoda od svoga muža Alessandra dobila 500 milijardi lira, a kako je on bio producent, a ona mu pomagala kao "izvršna producentica" - odnijela je iz braka i dva "Oscara"...

To je bilo posljednje putovanje fabuloznog "renoa".

Kakva sam ja ovca, najbolje svjedoči to što sam ga - za 800 maraka - kupio od Pilaša kad sam se vratio iz Amerike i nisam imao ni para ni auto. S obzirom na ono što je plava četvorka prošla, još mi je dobro poslužila jedno šest mjeseci, a onda sam je naprosto ostavio na cesti, iako ju je, zapravo, trebalo odvući do "Jadran-filma" da se sačuva kao vagon s kojim je Lenjin stigao u St. Petersburg...

Galerija snalažljivaca

Kad je došao prevrat, Pilaš se nije snašao.

Njegov novinar i partijski sekretar Jadranko Sinković, nešto mladi, versatilni, odmah je uskočio u nadolazeći vlak, intervjuirao i ishvalio dr. Franju Tuđmana, te uskoro postao njegov press-ataše, a zatim bio prebačen na poslove uvoza nafte, dok nije nastradao kad ga je, u New Yorku, carinska policija uhvatila u hotelu, kamo je stigao iz Zagreba s jedva punoljetnom pratiljom, te pokušao ugovoriti ilegalnu kupnju "stingera" s prvim žičarom koji je naišao, a slučajno bio meka u "sting"-operaciji američke agencije ATF, koja suzbija kontrabandu alkohola, cigareta i vatrenog oružja.

Snašao se i Branko Tuđen, glavni urednik "Večernjeg lista".

U komunizmu, Tuđen je napadao nacionaliste, emancipiranu slovensku "Mladinu", zahtijevao da se slavi 1. prosinca kad je 1918. osnovana Kraljevina SHS, urgirao protiv "poremećaja" kao što su bili maspok u Hrvatskoj i slične stvari na Kosovu, koje dovode do masovnog iseljavanja Srba...

On je naprosto sve obradivao, i tada i poslije, i tjerao tako do 4. siječnja 2000., kad je posljednji put zacvilo nad udesom HDZ-a: "Krenuli su prema HDZ-u udarci sa svih strana. Stranka se, uglavnom, branila, a kad je pokušala ofenzivnije, činila je to nespretno, na stari 'junački' i ponekad bahat način..."

Poslije toga, još je malo drukao za HDZ, a zatim se brzo prebacio na liberale.

No, mislili mi što god htjeli o Pilašu, ide mu u prilog što se 1990. nije znao snaći, iako je, navodno, Manolić - došavši prvi put u inspekciju u "Vjesnik" - rekao da ga ne diraju, zbog nekih dalekih obavještajnih interesa...

Tako je Pilaš otišao do Vjeko Santrića, starog splitskog udbaša, koji se, radeći s Inom, bezumno obogatio te nastanio u dvorcu u Luganu, pa poslovao s komunističkim a, poslije, i s tranzicijskim zemljama.

Pilaš je za njega izvezio cipele u Kazahstan. To baš nije išlo, a onda je Santrićev sin izgubio s njim velike pare u poslu s Litvom, gdje ih je neki ruski mafiozo prešao za dva šlepera talijan-

UDBAŠI Kružila je šala da samo Pilaševa mama ne radi za Udbu, nego za udbaše. Jer im kuha i sprema...

skih džozgura. Veliki transport mačaka poslije toga išao je bez Pilaša.

Hrvatske misice same su se prijavljivale Čedi, pa su poslije neke od njih objavile ispovijesti o tome kako su ih zamalo uvukli u lanac prostitucije - dok su one, jadne, mislile da, odlazeći na gaže kao toples-plesačice u diskotekove, zapravo polažu prijamni za rimski konvikt...

Čedo je krupni euroamerički promoter i on s tom "trgovinom na korzu" ima isto što i pariški galerist Wildenstein, koji dila Rembrandta, sa švercom slika naivnog slikara Slavka Stolnika.

Ako ste najveći japanski bankar, možda u Čedinu društvu susretnete dugonogu, dvostruko višu balkansku ljepoticu, koja će biti savršena majka vaše djece, a u krevetu kao šumski požar s dalmatinske obale, što će vas na kraju doći jedno bilijun jena. To se, ipak, ne da usporediti s brzinskim, nastoječki, za dvjesto iljada lira...

Pilaševa uloga u pokretanju "Nacionala" već je rasvijetljena.

Ponudio je da nam se priključi, a meni iza leđa, kako sumnjam, doveo Pukija u vezu s Baraćem. Da, Puki je išao na faks sa Zdeslavom, Baraćevim sinom, koji je u Wiesbadenu dežurao u "Chemtraleu" i ostalim firmama, u koje je eksportirano (prema dosadašnjim nalazima policije) točno 28 milijuna maraka kredita, bez ikakvih ugovornih jamstava o povratu: piši kući propalo...

To je bio samo djelić operacije, u kojoj su bili prominentni lihtenštajnski *offshori*, klagensfurtska i švicarska banka,

koje su posebna priča, Kutlina tvrtka s Djevičanskih otoka, na čiji su račun također sjedali novci, onda se vraćali u replasman u njegove mnogobrojne propale firme, u sklopu pothvata čije političke ciljeve nije teško razumjeti, a ekonomske nije lako dokučiti...

Sve su to preozbiljne stvari da se pokrenu s posve nepoznatim čovjekom, kojega sretniš kad ovjeravaš semestar u studentskoj referadi: traže se duže, dublje, veze, s garancijama preko groba, koje jedan drugome mogu dati samo ljudi koji su prošli investituru...

Magareći ular

U "Nacionalu" sam pokušao Pilaša ugurati u novinarstvo, a on se, kao magnetiziran, okretao uvijek u istom smjeru...

Ne znam, to mi izgleda kao fatum.

U projektu "Republika", koji je prošao, praktički, mimo njega, Pilaš se dokraja ispucao: jer je sad nastupio kao nevažan akter prilikom Pukijeva otvaranja Istočne fronte.

Još se da podnijeti dobijes li veliku rolu pa glumiš jednoga od glavnih negatuvaca karizmatične zloće, ali ako si spao na epizodu, znak je da se kraj karijere približava...

Neugodni skandal s "Republikom" i sve ono što će još izaći "When Shit Hits the Fan", a vjerovnici zatraže povrat kredita od propale firme, ugrožit će njegovu elementarnu egzistenciju.

Najbolje bi mu bilo da sve batali, pošalje dodavola i ode k Čedi, pa se opet prihvatiti magarećeg ulara... ■